

OVAT

Werkgroep Biodiversiteit

Nieuwsbrief nr.3 december 2015

De werkgroep Biodiversiteit van de OVAT (Overkoepelende Vereniging van Amateurs tuinverenigingen in Tilburg), streeft naar een natuurlijk gebruik van de volkstuinten in Tilburg. De werkgroep ontwikkelt daartoe activiteiten, geeft deze nieuwsbrief uit en heeft een website op www.volkstuinentilburg.nl.

1. *Evaluatie basiscursus ecologisch tuinieren*
2. *Winterpauze*
3. *Wormen*
4. *Compostwormen*
5. *De grelinette*
6. *Nonka eet*
7. *Boek*
8. *Samen met zijn allen*

1. Evaluatie basiscursus ecologisch tuinieren

In de kantine van de VT Hoflaan hebben we dit jaar vier keer een basiscursus ecologisch tuinieren georganiseerd onder de bezielende leiding van Vincent de Wolff van Sophia's tuin in Dorst (www.sophiastuin.nl) die zijn kennis en ervaring deelde met per keer zo'n veertig toehoorders. Een lid van de vtv Dongenseweg schreef ons: *Ik heb met veel plezier de leerzame cursusavonden bezocht.* Inmiddels vormen zich ondergronds plannen om in 2016 een nieuwe reeks cursussen tot bloei te brengen, in een nog meer op de praktijk gerichte vorm en verdeeld over meer avonden. U hoort er vóór het voorjaar meer van.

2. Winterpauze

Spitten? Nee, dank u, ik zit liever op de bank. Elke biotuinier weet het: spitten is uit den boze. Het hele jaar door hebben miljoenen micro-organismen zich in lagen opgebouwd, en nu zal hij of zij dat eventjes door elkaar gooien met de schop? Nee! Hij of zij maakt de grond los, met een cultivator bijvoorbeeld (zie afbeelding), die verstoort de lagen niet. Dan waar nodig met het oog op de vruchtwisseling wat organische mest erop, compost erbij, en afdekken met een warme mulchlaag. De bodemorganismen werken dan een winterlang door terwijl de biotuinier uitrust en ze maken een zachte humuslaag, de mulchlaag vangt de harde regendruppels op, en daaronder doen de wormen (zie hierna) hun werk.

3. Wormen

Wie het over wormen heeft in de tuin, heeft het over bodemstructuur. De meest voorkomende worm is de regenworm. Wie weinig tot geen wormen heeft in zijn grond, heeft waarschijnlijk een arme, humusarme grond. Regenwormen zijn afvaleters die leven van dood organisch plantaardig materiaal. Ze eten voornamelijk dode en rottende plantenresten en hebben een belangrijke rol in het verbeteren van de bodemstructuur. De regenworm graaft lange tunneltjes waardoor:

- de bodem beter wordt belucht;
- bacteriën dieper in de bodem kunnen doordringen de afbraak van organische stoffen nog eens versnellen;
- de waterhuishouding van de grond verbetert;

De regenworm zet dode en afgevalen plantendelen om in mineralen waarbij het organische materiaal gedeeltelijk wordt verteerd en de overgebleven aarde goed gemengd weer wordt afgegeven. Wie niet direct elk blaadje of snippertje tuinafval opruimt maar het een beetje laat liggen, zorgt goed voor zijn of haar grond.

Daar komt nog eens bij dat regenwormen aan de basis staan van vele voedselketens en dienen als voedsel voor veel vogelsoorten, zoals de merel, kraai, roodborstje.

4. Compostwormen

Een ander soort wormen zijn de compostwormen in een wormenbak. Een wormenbak is een manier om keukenafval te recyclen tot een rijke bodemverbeteraar. Het grote voordeel van wormencompost is dat je die zowel binnen- als buitenshuis kunt maken. Voor een wormenbak heb je mestwormen nodig, ofwel de 'Eisenia Foetida'. Dit zijn rode wormen die met name van compost leven. Je vindt ze in een composthoop die al eerder is opgezet en een tijdje

OVAT

Werkgroep Biodiversiteit

Nieuwsbrief nr.3 december 2015

draait, in oude paardenmest enz. Het makkelijkste en goedkoopste is dus om iemand met een composthoop om een zakje wormen te vragen. De gewone regenworm is niet geschikt als compostworm. Er is ongeveer een halve kilo nodig om je wormenbak op te starten. Ons lid van de werkgroep Yvonne Zandbergen (volkstuinverenigingreeshof@gmail.com) weet er alles van. Je kunt ook kijken op de website van Ecodorp Brabant (www.ecodorpbrabant.nl, <http://bit.ly/1xO55V>).

5. De grelinette

Een beetje ecologisch tuinierder weet het: spitten is uit de boze. De grond in de tuin bestaat uit meerdere lagen. In de bovenste laag van zo'n 5cm zit het meeste bodemleven, wormen, bacteriën en schimmels. Dit bodemleven maakt de grond vruchtbaar. Door te spitten werk je de grond om en komt de vruchtbare laag met het bodemleven diep de grond in. Het bodemleven wordt daardoor verstoord. Ook de vochtregulering in de grond wordt door spitten verstoord. En: niet-spitten spaart de rug. Wat dan wel te doen? Pak de grelinette of woelvork. Steviger dan een spitvork, gaat ook wat dieper, je kan erop gaan staan en grond wordt tot 25 cm losgemaakt zonder de structuur te verstoren. Kijk eens of er ergens een grelinette is op de volkstuin, want het afgebeelde exemplaar heeft een catalogusprijs van maar liefst € 110,-. Grote kans dat er een ongebruikt ergens in een hoekje staat.

6. Nonka eet....

We hadden het de vorige keer beloofd: de dahlia's zouden aan de beurt komen als onbekend voedsel uit de tuin. Helaas is het seizoen voor de dahlia's wel zo'n beetje voorbij, en moeten de knollen uit de grond. Ook daarvoor bestaan recepten, maar die schijnen toch niet erg lekker voedsel op te leveren en de tijd dat we noodgedwongen bloembollen aten is toch wel geweest. Maar: de bloemblaadjes van de dahlia doen het heel goed in een salade, en dan al die kleuren! Probeer het de volgende keer eens.

7. Boek Veertien tuinen vier seizoenen

Het boek *Veertien tuinen vier seizoenen*, deel 18 van de *Tilburgse Historische Reeks* is nog leverbaar. Het boek geeft de geschiedenis van de volkstuinen in Tilburg weer, evenals een beschrijving van alle tuinen en is verlicht met veel foto's, waarop tal van tuinders zich zullen herkennen. Vraag ernaar bij uw vereniging.

8. Samen met zijn allen

Ook voor 2016 kunt u weer goedkoop lavameel bestellen, voor € 17,50 per zak van 20 kilo. Leden die biologisch zaadgoed willen bestellen bij de Bolster kunnen dit doen door een leesbaar ingevulde bestellijst (e-mail of post) te sturen aan het secretariaat. Bij een totaalbestelling van meer dan € 250,- krijgt u 40% korting. De catalogus van de Bolster vindt u op www.bolster.nl. Bij Snelbestellijst op die site staat een knop [De Bolster Bestelformulier](#). Print dat formulier, vul het in en bezorg het bij het secretariaat.

Voor beide zaken geldt: **bestellen bij het secretariaat per post of e-mail met vermelding van uw vereniging, uiterlijk vóór 6 januari 2016.**

Leden die op zoek zijn naar andere biologische producten zoals potgrond of plantgoed kunnen terecht bij de Stadstuinderij aan de Piushaven. Een enquêteformulier is te vinden op hun website www.stadstuinderijpiushaven.nl; u kunt het sturen naar theostadstuinderijpiushaven@gmail.com.